

Wybrane działania WUP Katowice w obszarze poradnictwa zawodowego

Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach podejmują szereg działań mających na celu ułatwienie dostępu do poradnictwa zawodowego osobom będącym na różnym etapie drogi zawodowej. Są one skierowane zarówno do klientów (osób bezrobotnych, poszukujących pracy, potrzebujących wsparcia w rozwoju zawodowym czy młodzieży uczącej się), jak i pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu poradnictwa zawodowego (np. urzędów pracy, szkół, uczelni wyższych, jednostek organizacyjnych Ochotniczych Hufców Pracy, ośrodków pomocy społecznej).

Podobnie jak w innych województwach, w ramach WUP funkcjonuje Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Standardowa oferta obejmuje indywidualne i grupowe porady zawodowe oraz szkolenia metodyczne. Mamy świadomość, że dzisiejszy świat podlega ciągłym zmianom. Obejmują one między innymi sferę społeczną, zawodową, rodzinną. W sferze zawodowej przekładają się zarówno na nowe wyzwania i możliwości, jak i – nowe problemy i zagrożenia. Wiele osób nie jest do tego przygotowana. Nie dostrzegają one związku pomiędzy własną aktywnością a uzyskanymi efektami czy sytuacją, w jakiej znajdują się w danym momencie. Mają trudność z samodzielnym kierowaniem swoim życiem. Dlatego poszukujemy nowych metod pracy z klientem, nowych rozwiązań, koncentrujemy się na współpracy międzyinstytucjonalnej. Przykładem są działania realizowane w ramach programu Erasmus +, międzyinstytucjonalny program aktywizacji społeczno – edukacyjno – zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz działania służące budowaniu płaszczyzny współpracy pomiędzy sektorem rynku pracy a sektorem oświaty i szkolnictwem wyższym, w tym wsparcie szkoleniowe pracowników sektora edukacji: doradców zawodowych, pedagogów, wychowawców w zakresie poradnictwa zawodowego.

Działania realizowane w ramach programu Erasmus +

W chwili obecnej realizujemy dwa projekty w ramach programu Erasmus +. Pierwszy z nich to „Wstań z kanapy! Rozwój kompetencji społecznych oraz przedsiębiorczych dla NEETs” (Stop being couch potatoes! Developing social and entrepreneurial skills for Neets).¹ Koordynatorem projektu jest prywatna instytucja szkoleniowa ze Słowacji Transfer Slovensko. Partnerami projektu, ze strony polskiej są Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach oraz Fundacja Leżę i Pracuję (agencja marketingowa zatrudniająca osoby sparaliżowane). Pozostali partnerzy w projekcie to Stowarzyszenie Eurocircle z Francji, Centrum Informacji Gender NORA z Republiki Czeskiej, Uniwersytet San Antonio z Hiszpanii oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Młodzieżowych z Rumunii. Celem projektu jest nawiązanie międzynarodowej współpracy i wypracowanie metod i narzędzi służących diagnozie oraz rozwojowi kompetencji społecznych i przedsiębiorczych osób należących do grupy NEETs. Grupą docelową są młodzi dorośli należący do grupy NEETs. W ramach projektu do grupy tej kwalifikują się osoby w wieku 18 do 35 lat, które nie są zatrudnione, nie

---

¹ Projekt partnerstwa strategicznego w zakresie obszaru edukacja dorosłych, nr projektu: 2018-1-SK01-KA204-046335. Termin realizacji: 01.10.2018 – 30.09.2020

angażują się w prace domowe, nie uczestniczą w szkoleniach oraz nie szukają pracy. Pośrednio odbiorcami wsparcia będą osoby pracujące z tą grupą klientów.

Pierwszy etap prac obejmował przeprowadzenie analizy porównawczej oraz wywiadów z przedstawicielami grupy NEETs. Służyło to określeniu sytuacji osób, ich potrzeb i oczekiwań. Kolejny krok stanowiło opracowanie listy mediatorów – lokalnych liderów, którzy mogą zachęcić nieaktywnych młodych ludzi do działania. W każdym kraju wybrano 5 mediatorów. Każdy z nich przygotował krótką charakterystykę swojej osoby. Objęła ona między innymi informacje dotyczące tego, co lubi, kto jest jego największym idolem i dlaczego, jakie jest źródło jego siły, jakie jest źródło motywacji, czego nauczyło go życie. Ponadto o jednym z nich nakręcony został krótki film (historia sukcesu). Przedstawiciele poszczególnych krajów zebrali też scenariusze zajęć dla młodzieży realizowanych we własnych krajach i opracowali je w formie dobrych praktyk.

Drugi etap prac koncentruje się na opracowaniu scenariuszy zajęć z zakresu kompetencji społecznych i przedsiębiorczych, przeprowadzeniu warsztatów dla osób młodych oraz szkolenia dla trenerów – osób pracujących z młodzieżą. Wymierny efekt stanowi scenariusz warsztatów dla przedstawicieli grupy NEETs pt.: „K jak kompetencje – wsparcie w rozwoju kluczowych kompetencji społecznych i przedsiębiorczych”. Program zajęć został podzielony na dwa dni. Pierwszy to „Wyspa skarbów – Twoje kompetencje społeczne”, drugi – „Moja przedsiębiorczość – moją szansą na sukces”. Każdy dzień to scenariusz 6 godzinnych zajęć zawierający propozycje ćwiczeń opisanych w taki sposób, aby osoba prowadząca mogła samodzielnie realizować zaplanowane zajęcia. Element innowacyjny stanowi wykorzystanie IT tools do syntezy dotychczasowych doświadczeń, kwalifikacji, umiejętności, diagnozy kompetencji, podsumowania wyników poszczególnych ćwiczeń zrealizowanych podczas zajęć, a następnie zaplanowania dalszych kierunków rozwoju. W pierwszym dniu proponowane jest wykorzystanie aplikacji internetowej *Moje portfolio*. Jest to narzędzie wspierające dokumentowanie procesu uczenia się przez całe życie, gromadzenie dowodów na posiadane kwalifikacje, umiejętności. Umożliwia wgranie świadectw, certyfikatów, zdjęć itp. oraz przygotowanie CV.² W drugim dniu korzystamy z zasobów internetowych – uczestnicy wypełniają testy osobowości i/lub kompetencji dostępne online oraz poznają zagadnienia przedsiębiorczości w oparciu o gry dydaktyczne³. Ciekawy element zajęć stanowi wykorzystanie gry szkoleniowej „Detektyw”. Pomaga ona w rozwoju umiejętności zarządzania czasem. Uczestnicy dzielą zadania zgodnie z kryterium ważności i pilności wykonania. Decydują, które z nich należy zrealizować w najbliższym czasie. Gra pokazuje jak łatwo wpaść w pułapkę pilności spraw i zapomnieć o tym, co jest naprawdę ważne.

Warsztaty zrealizowano dla młodych mieszkańców Piekar Śląskich w dniach 24 – 25 września 2019 roku w Centrum Usług Społecznych w Piekarach Śląskich. Zostały one poprzedzone pierwszym dniem szkolenia dla trenerów „Efektywna komunikacja i wsparcie osób młodych”. Obejmował on założenia projektu „Wstań z kanapy! Rozwój kompetencji społecznych oraz przedsiębiorczych dla NEETs”, koncepcję 2-dniowych warsztatów opracowanych dla NEETs, trening praktycznych umiejętności niezbędnych do pracy z osobami młodymi oraz realizacji warsztatów, a także wskazówki metodyczne i analizę kwestii związanych z przeprowadzeniem zajęć. Drugi dzień – zaplanowany na 06.12.2019 – będzie się koncentrował na prezentacji doświadczeń wynikających z realizacji warsztatów z przedstawicielami grupy NEETS.

---

² aplikacja dostępna jest na stronie: <https://mojeportfolio.ibe.edu.pl>

³ np. dostępne na portalu: <https://www.nbportal.pl/rozrywka/gry>

W ramach projektu opracowane będą jeszcze: podręczniki dla trenerów oraz uczestników zajęć, prezentacja wideo CV oraz Webinaria. Zachęcam do odwiedzenia platformy on-line projektu: <https://areyouacouchpotato.com/>

Drugim projektem realizowanym w ramach programu Erasmus + jest „Eko-konsultant biurowy” (Office ECO Consultant) ⁴. Koordynatorem projektu jest Northtown Technology Park z Litwy. Partnerami są: Cultural Labor Social Cooperative (Węgry), Nordic Business Council (Norwegia), Hommes Et Savoirs (Francja), Praxis GmbH (Niemcy) oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach. Projekt ma na celu opracowanie i przetestowanie innowacyjnego systemu szkoleniowego, narzędzi metodycznych oraz systemu certyfikacji, zaprojektowanych dla interesariuszy z sektora edukacji osób dorosłych poprzez wymianę pomysłów, wiedzy fachowej, doświadczeń i dobrych praktyk.

Efekty projektu będą obejmowały rezultaty wypracowane wspólnie przez grupę partnerską. Są to przede wszystkim: analizy porównawcze dotyczące opisu stanowiska pracy eko konsultanta w krajach partnerskich, zebranie dobrych praktyk; specyfikację kursu szkoleniowego dla eko konsultanta; sylabus i kurs szkoleniowy dla eko konsultanta; podręcznik dla trenerów i osób szkolonych; system certyfikacji dla stanowiska eko konsultant; raport z weryfikacji systemu szkoleniowego wśród odbiorców; narzędzie do oceny kompetencji i certyfikacji; promocyjna prezentacja video. Szczegółowe informacje o projekcie znajdują się na platformie on-line projektu: <https://eccooffice.eu>

Międzyinstytucjonalny program aktywizacji społeczno – edukacyjno – zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia

Od wielu lat specjaliści pracujący w obszarze doradztwa zawodowego dostrzegają konieczność całościowego spojrzenia na klienta. Zwracają uwagę, że problemy zawodowe łączą się z życiem osobistym i społecznym. Obecnie wśród naszych klientów coraz większe grono stanowią osoby długotrwale pozostające bez pracy. Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach poznali różne podejścia wsparcia klienta dzięki szkoleniom, seminariom wdrożeniowym czy realizacji doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy (odbywanych w ramach projektów współfinansowanych ze środków UE). Na bazie poznanych metod doradcy zawodowi WUP we współpracy z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich opracowują *Międzyinstytucjonalny program aktywizacji społeczno – edukacyjno – zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia*. Docelowo włączone też będą inne instytucje.

Program zakłada holistyczne podejście do klienta i jego problemów. Opiera się na założeniach metody Asystowanej Aktywizacji (AsA_pl) tj. połączenia działań z zakresu aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zawodowej realizowanych we współpracy różnych instytucji. Praca doradcza z klientem będzie bazować na:

- metodach konstruktywistycznych, które kładą nacisk na poznanie kontekstu społeczno – kulturowego osoby radzącej się. W pracy z klientem istotne jest poznanie „świata klienta”, jego spojrzenia na siebie i swoją sytuację. Od klienta wymagana jest aktywność.

---

⁴Partnerstwo strategiczne na rzecz edukacji dorosłych, nr projektu: 2018-1-LT01-KA204-047022). Termin realizacji: 01.09.2018 – 30.09.2020

Doradca i klient koncentrują się na rozwiązaniach i wzmocnieniu odpowiedzialności za swoje życie.

- podejściu Vives Emplea, które zakłada pracę na zasobach klienta – cechach, umiejętnościach, zdolnościach itp. Na bazie już posiadanych uczestnicy zdobywają i doskonalą kompetencje w sferze emocjonalnej oraz społecznej. Rozwijają też zachowania i postawy występujące w środowisku pracy. Ważny element stanowi współpraca z pracodawcami. Taki sposób pracy pomaga w samopoznaniu uczestników, w zwiększeniu ich wiary we własne możliwości, uczy budowania sieci kontaktów, a przede wszystkim całościowo przygotowuje do podjęcia pracy.

Konstrukcja programu obejmuje zajęcia grupowe, spotkania indywidualne, wizyty u pracodawców, pracę wykonywaną w realnym środowisku oraz element uspołecznienia w postaci wspólnych czy poznawania najbliższej okolicy.

W chwili obecnej kończymy opracowywanie scenariuszy zajęć grupowych. Pod koniec roku planujemy rozpoczęcie pilotażu. Pierwsze efekty będą widoczne w II kwartale 2020 roku. Kolejnym krokiem będzie upowszechnienie opracowanego rozwiązania.

Działania służące budowaniu płaszczyzny współpracy pomiędzy sektorem rynku pracy a sektorem oświaty i szkolnictwem wyższym, w tym wsparcie szkoleniowe pracowników sektora edukacji: doradców zawodowych, pedagogów, wychowawców w zakresie poradnictwa zawodowego

Pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach od lat podejmują działania skierowane do osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego zatrudnionych w różnych typach instytucji. Początkowo wynikały one z bieżących potrzeb (poszczególnych szkół, poradni psychologiczno – pedagogicznych, uczelni wyższych, urzędów pracy, jednostek organizacyjnych Ochotniczych Hufców Pracy itp.) lub ogólnopolskich inicjatyw (np. Ogólnopolski Tydzień Kariery, Światowe Dni Przedsiębiorczości). Od 2014 roku skupiamy się na budowaniu sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie poradnictwa zawodowego (sektor oświaty, szkoły wyższe, sektor pracy, OHP, instytucje realizujące zadania z zakresu poradnictwa zawodowego). Pierwszym etapem było podjęcie prac służących stworzeniu sieci wsparcia studentów, absolwentów i doktorantów w planowaniu drogi zawodowej oraz wzmocnienie kompetencji pracowników uczelni wyższych realizujących zadania z zakresu poradnictwa zawodowego. Działania podjęte w drugim etapie koncentrowały się na zbudowaniu systemowego wsparcia procesu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, wejścia i funkcjonowania na rynku pracy (w tym wsparcie merytoryczne pracowników szkół podstawowych i ponadpodstawowych). Żaden z etapów nie był możliwy bez współpracy z przedstawicielami poszczególnych grup odbiorców oraz znajomości ich specyfiki i potrzeb. Przeprowadzane rozpoznania pozwoliły na określenie bieżących kierunków wsparcia merytorycznego pracowników różnych instytucji realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego (szkolenia metodyczne, wsparcie w opracowaniu materiałów służących przygotowaniu młodych osób (w tym uczniów) do wyboru zawodu, wejścia i funkcjonowania na rynku pracy, wsparcie w realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego) oraz długofalowych prac mających na celu tworzenie sieci współpracy. Ich realizacja wymagała pogłębienia i zintensyfikowania dotychczasowej współpracy instytucji z obszaru rynku pracy i edukacji. Służą temu między innymi wspólne inicjatywy (np.

konferencje, Regionalne Forum Doradztwa Zawodowego⁵) oraz promocja całozyciowego poradnictwa zawodowego.

Szkolenia metodyczne dla przedstawicieli oświaty obejmują 7 obszarów tematycznych: indywidualne poradnictwo zawodowe, grupowe poradnictwo zawodowe, kompetencje zawodowe i społeczne, kompetencje międzykulturowe, planowanie kariery zawodowej, źródła informacji o rynku pracy i edukacji oraz podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej. Realizowane są w ponad 20 tematach. Największym zainteresowaniem cieszą się:

- Badanie predyspozycji osobowościowo-zawodowych przy pomocy różnych narzędzi diagnostycznych,
- Wykorzystanie Barometru Zawodów oraz innych źródeł o rynku pracy w procesie doradztwa zawodowego,
- Współczesny rynek pracy i sposoby poszukiwania zatrudnienia,
- Młody człowiek na rynku pracy - przygotowanie i wsparcie młodzieży do startu zawodowego,
- Twoja marka na rynku pracy,
- Talent - Kompetencje – Sukces,
- Jak skutecznie wybrać pierwszą pracę - samozatrudnienie czy zatrudnienie?
- ABC podejmowania działalności gospodarczej.

W latach 2017 – 2019 w realizowanych przez pracowników WUP szkoleniach dla sektora oświaty uczestniczyło ponad 600 osób w ponad 60 edycjach.

Dotychczasowa współpraca sektora rynku pracy z sektorem oświaty i szkolnictwa wyższego przynosi wymierne efekty. Z jednej strony są to szkolenia i materiały informacyjne podnoszące kwalifikacje zawodowe pracowników szkół i uczelni. Z drugiej wzbogacenie oferty szkół i uczelni oraz dotarcie ze wsparciem doradczym do większej grupy zainteresowanych osób.

Warto zaznaczyć, że program zajęć grupowych często obejmuje wykorzystanie gier edukacyjnych. Jedną z nich jest ekonomiczna gra symulacyjna: „Chłopska Szkoła Biznesu”. Gra stanowi prostą symulację mechanizmów wolnego rynku. Pozwala zaobserwować podstawowe zjawiska i poznać pojęcia związane z rynkiem, np.: podaż, popyt, spółka handlowa, cena, koszty produkcji, negocjacje handlowe. Włączenie gry w praktyczny sposób uczy prowadzenia negocjacji, podejmowania ryzyka, współpracy w grupie, nawiązywania kontaktów handlowych, samodzielności w działaniu czy kreatywności. W grze mogą wziąć udział osoby od 12 roku życia. Kolejne gry stosowaliśmy wśród dorosłych uczestników. Przykładowo gra „Zegarmistrz” wspiera rozwój umiejętności zarządzania sobą w czasie, zarządzania zmianą oraz pracy zespołowej. Zadanie uczestników polega na wspólnym uzgodnieniu priorytetów na cały tydzień. W kolejnym kroku muszą wspólnie reagować na pojawiające się zdarzenia losowe i nowe zadania. Doskonaleniu kreatywności uczestników sprzyja wzbogacenie zajęć grą „Projektor”. Narzędzie pozwala dotrzeć do często nieuświadomionych zasobów uczestników (np. wiedzy, doświadczeń, potrzeb). Obrazy na kartach nie mają podpisów czy komentarzy. Gracze sami nadają znaczenie wybranym przez siebie kartom. Dzięki temu mogą spojrzeć na swoje zasoby, problemy czy sytuację w nowy

---

⁵ Cykliczne ogólnowojejewódzkie wydarzenie, którego organizatorem jest Województwo Śląskie oraz ROME Metis, partnerami – instytucje z obszaru rynku pracy i edukacji. Dotychczas zrealizowano 4 edycje.

sposób. Stymulują przez co kreatywność i niestandardowe myślenie. Włączenie gier, nie tylko urozmaica zajęcia, uczy nabywania konkretnych umiejętności w warunkach symulowanych.

Zaangażowane instytucje dostrzegają potrzebę kontynuacji wspólnych działań służących wsparciu merytorycznemu osób realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego, popularyzowaniu idei całościowego doradztwa zawodowego, a przede wszystkim podejmowania wspólnych przedsięwzięć na rzecz osób młodych.

Za inicjatywy realizowane w tym obszarze WUP Katowice w 2018 roku i w 2019 roku otrzymał tytuł i statuetkę Lidera Aktywizacji Osób Młodych. Jest to konkurs ogłaszany cyklicznie przez Fundację Promocji Inicjatyw Społecznych POLPROM z Warszawy. Jego celem jest promowanie niestandardowych, oryginalnych rozwiązań wspierających aktywizację osób młodych, które są realizowane przez instytucje rynku pracy.⁶

Reasumując, pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach podejmują szereg działań mających na celu ułatwienie dostępu do poradnictwa zawodowego osobom będącym na różnym etapie drogi zawodowej. Swoje działania koncentrujemy na wsparciu klientów w poprawie własnej sytuacji na rynku pracy. Służą temu zarówno działania skierowane bezpośrednio do klientów (osób bezrobotnych, poszukujących pracy, potrzebujących wsparcia w rozwoju zawodowym czy młodzieży uczącej się), jak i pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu poradnictwa zawodowego (np. urzędów pracy, szkół, uczelni wyższych, jednostek organizacyjnych Ochotniczych Hufców Pracy, ośrodków pomocy społecznej). Poszukujemy nowych rozwiązań, nowych metod, narzędzi i włączmy w codzienną praktykę. Widzimy potrzebę rozwoju pracy w sieci instytucji. Posiadaną wiedzę i zdobyte doświadczenia w zakresie wsparcia młodego człowieka chcemy wykorzystać i przełożyć na pracę z innymi grupami osób potrzebujących wsparcia doradczego. Ważne jest dla nas, aby podejmowane inicjatywy miały charakter kompleksowy, były realizowane wielotorowo, aby impulsu nie stanowiła wyłącznie bieżąca potrzeba, lecz systemowe wsparcie.

---

⁶ Dodatkowe informacje dostępne są na stronie organizatora konkursu: <https://polprom.org.pl/lider-aktywizacji/>